

Wat te doen met het pensioen?

1.

Pijler 1.

- Het staatspensioen (AOW) is gebaseerd op het omslagstelsel. De uitkeringen aan AOW-gerechtigden worden gefinancierd uit premies die in hetzelfde jaar zijn betaald.
- Bij het kapitaaldeckingsstelsel zou sprake moeten zijn van het vastzetten van geldmiddelen voor later, en dat is hier niet het geval.

2.

Het aanvullende bedrijfspensioen (pijler 2) is voor 74% afhankelijk van beleggingsopbrengsten. Bij een economische crisis zullen de beleggingsopbrengsten tegenvallen en zullen de pensioenuitkeringen lager uitvallen.

3.

Bij het verhogen van de AOW-leeftijd neemt het aantal premieplichtigen toe / neemt het aantal premie-jaren toe en het aantal uitkeringsgerechtigden af, waardoor de premie daalt en het netto-inkomen van de premieplichtigen stijgt.

4.

Nee.

Er is sprake van een welvaartsvast pensioen, als de uitkeringen worden gekoppeld aan de gemiddelde stijging van de cao-lonen. Hiervan is in de formulering van het reëel pensioen geen sprake. (Dit wordt alleen gecorrigeerd voor inflatie).

Regering en oppositie botsen

5.

Lagere werkloosheid leidt tot minder uitgaven aan bijstandsuitkeringen / hogere belastinginkomsten voor de overheid.

6.

Ja, een stijging van het reëel bruto binnenlands product gaat samen met een dalende werkgelegenheid (waardoor de productie per werknemer stijgt).

7.

Nee, het overheidssaldo is bij uitvoering van de begroting van partij B minder negatief dan bij uitvoering van de miljoenennota, maar niet positief.

EXAMENOPGAVE HAVO

Conjunctureel herstel in fasen

8.

Een beperking van de loonkostenstijging (per product, bij doorberekening) kan leiden tot een verbetering van de internationale concurrentiepositie, waardoor de export groeit.

9.

- De belastingontvangsten nemen toe doordat de inkomens toenemen
- De uitgaven van de overheid nemen af doordat de werkloosheid afneemt

10.

- De toename van de investeringen.
- Investerings leiden tot een toename van de productiecapaciteit waardoor toenemende bestedingen minder snel de productiecapaciteit overtreffen.

EXAMENOPGAVE HAVO

Uitblazen in Japan

11.

- Importwaarde eind januari: $4.510 + 1.475 = 5.985$ miljard yen
- Importwaarde begin januari: $5.985 / 1,10 = 5.441$ (afgerond) miljard yen

12.

Door de economische crisis importeren de VS minder uit Japan, waardoor Japan minder exporteert.

13.

In twee stappen:

- Consumenten stellen hun aankopen uit omdat ze op termijn een verdere prijsdaling verwachten (waardoor de koopkracht stijgt).
- Bedrijven stellen de prijzen naar beneden bij om de vraag van de consument te stimuleren

14.

- Het verhogen van de overheidsuitgaven beïnvloedt de conjunctuur direct en het verlagen van de tarieven van de inkomstenbelasting in mindere mate, aangezien er sprake is van een spaar- en/of importlek.
- Het verlagen van de tarieven van de inkomstenbelasting zet consumenten onvoldoende aan tot extra binnenlandse bestedingen, aangezien er toch al voldoende koopkracht is als gevolg van deflatie; uitbreiding van overheidsuitgaven heeft wel het gewenste effect.

Nationaal rekenen

15.

- bij (a): 533,2
- bij (b): 466,8
- bij (c): 214,2
- bij (d): 139,1

16.

- $E - M = 533,2 - 466,8 = 66,4$ miljard euro
- $(B - O) + (S - I) = (139,1 - 192,6) + (214,2 - 94,3) = 66,4$ miljard euro

17.

- De overheidsuitgaven verhogen
- De belastingen verlagen

18.

- Het overheidstekort in 2013 bedraagt: $(53,5 / 642,9) \times 100\% = 8,3\%$ van het bbp.
- Het overheidstekort is dus hoger dan het toegestane percentage van 3% binnen de regels van het Stabiliteitspact.

Ruimte op de arbeidsmarkt?

19.

afbeelding	wel / geen structuurkant
1	geen (een hoog consumentenvertrouwen kan leiden tot een hogere effectieve vraag, het gaat dus om de conjunctuurkant)
2	wel (investeringen van bedrijven in bijvoorbeeld fabrieken en machines leiden tot een hogere productie(capaciteit), het gaat dus om de structuurkant)
3	wel (bij een faillissement stopt een bedrijf te bestaan en neemt de productiecapaciteit af, het gaat dus om de structuurkant)
4	geen (export is onderdeel van de effectieve vraag, het gaat dus om de conjunctuurkant)

20.

- bij (1): werkgelegenheid
- bij (2): beroepsbevolking
- bij (3): stijgen
- bij (4): conjunctuur
- bij (5): structuur

21.

De investering nu van tijd en geld in scholing (door de werknemer) kan later leiden tot extra opbrengsten door een hogere verdien capaciteit.

22.

Werkgevers profiteren onvoldoende van hun investering in scholing van hun werknemers, omdat werknemers weggaan voordat de werkgever zijn investering (via een hogere productie van de werknemer) heeft terugverdiend.